

DE LAATSTE...

Ruim tien jaar lang verzorgde Steven Pieters de jurisprudentierubriek voor eerst kenMERken en later TOETS. Dit is zijn laatste bijdrage. Want per 1 oktober 2008 is Steven Pieters gaan werken als Officier van Justitie bij het Openbaar Ministerie.

Steven Pieters

Met veel plezier heb ik altijd mijn tweemaandelijks stukje geschreven voor kenMERken en TOETS. Gelukkig had ik nooit last van writersblock. Ik had altijd maar één invalshoek: wat betekent deze rechterlijke uitspraak voor de m.e.r.-praktijk? In geval van een neutrale of positieve bijdrage reageerde ik met instemming. In geval van mijn inschatting dat er weleens ellende van zou kunnen komen, kwam ik met (soms scherpe) kritiek.

Gefaseerd

Voor de Leeuwarden-Zuid-uitspraken¹ heb ik erg scherp bekritiseerd, omdat ik bij die uitspraken de inschatting maakte dat daardoor het instrument m.e.r. ernstig werd beschadigd. Ik vind ook nog steeds dat de gemeente Leeuwarden het m.e.r.-instrument bij de ontwikkeling van de woningbouwlocatie Leeuwarden-Zuid uitstekend heeft gehanteerd: eerste een globaal MER voor de gehele woningbouwlocatie waarin de belangrijkste milieugevolgen werden beschreven, en daarna een gefaseerde aanpak waarbij door middel van een oplegnotitie per deelontwikkeling werd ingezoomd. Vooral in het licht van het arrest Delena Wells van het Europese Hof² denk ik dat er juridisch ook aanknopingspunten waren om de gefaseerde aanpak – en daarmee het gefaseerd aanleveren van delen van de m.e.r.-informatie – nadrukkelijk wel te omarmen. Dankzij de invoering van plan-m.e.r. (SMB) bestaat er nu wettelijk een gefaseerd m.e.r.-stelsel. Maar in 2005 had de Afdeling – met alle respect voor haar uiterst moeilijke werk – ook tot een ander oordeel kunnen komen, waarmee de m.e.r.-praktijk wel goed zou worden gefaciliteerd. Overigens staat nergens in artikel 7.10 Wm dat de milieu-informatie zo concreet en gedetailleerd mogelijk moet zijn. De insteek qua m.e.r.-informatie

dient volgens mij te zijn dat de informatie relevant is voor de bestuurlijke besluitvorming. Daarbij zijn onderbouwde conclusies belangrijker dan details tot achter de komma. Wel hoop ik ten eerste dat ik met deze rubriek een positieve bijdrage heb geleverd aan een betere m.e.r.-praktijk en dat ik u een beetje heb kunnen helpen met de soms weerbarstige juridische vragen en problemen.

Modernisering m.e.r.

Waar staan we nu met m.e.r. en waar gaan we naar toe? De afgelopen tijd is zowel de wettekst (hoofdstuk 7 Wm) als het Besluit m.e.r. (AMVB) zeer regelmatig gewijzigd. Het voortdurend wijzigen van de bestaande regels staat op nummer 1 van de top 10 van grootste ergernissen van de mensen die in de praktijk met regelgeving moeten werken. Onder het mom van vereenvoudiging en lastenverlichting is het huidige m.e.r.-systeem er complexer op geworden, is de wettekst en de Besluit m.e.r.-tekst ingewikkelder geworden (hoezo vereenvoudiging?) en moet er voortaan vaker m.e.r. worden gedaan (hoezo lastenverlichting?).

Maar het moderniseringstraject is nog niet voltooid. Dus er kunnen nog – onder het mom van modernisering – de nodige verbeteringen worden aangebracht. Ik maak graag van de gelegenheid gebruik om vanuit de m.e.r.-praktijk een wensenlijstje op tafel te leggen.

1. Werk met één uniform m.e.r.-systeem (en dus niet met 2 à 3 m.e.r.-systemen: 1. besluit-m.e.r.; 2. plan-m.e.r. zonder Commissie en 3. plan-m.e.r. met Commissie).
2. Maak een wettekst die voor de gemiddelde uitvoerende ambtenaar begrijpelijk is en dus zo min mogelijk onleesbare doorverwijzingen heeft.

3. Ga uit van een m.e.r.-systeem met voldoende checks and balances, zodat de kwaliteit van de m.e.r.-informatie gegarandeerd is, vooral bij complexe en gevoelige projecten (anders heb je een duur m.e.r.-systeem zonder kwaliteitsgarantie).
4. Richt het m.e.r.-systeem zo in dat de besluitnemers er actief bij betrokken worden en m.e.r. vooral een bestuursinstrument wordt gericht op nuttige informatie voor besluitnemers, in plaats van een deskundologeninstrument.
5. Eén-op-één implementatie van de m.e.r.-richtlijnen betekent niet dat je de richtlijnen-tekst letterlijk moet overschrijven: richt het Nederlandse m.e.r.-systeem zo in, dat het instrument m.e.r. optimaal werkt binnen de Nederlandse context. En een onsje meer (een kop erop) betekent soms meer dan een kilo winst. Mijn verzoek aan VROM: 'Think and act BIG!'
6. Besef dat een heldere en vooral praktische wettekst en Besluit m.e.r.-tekst ook de nodige jurisprudentie kan voorkómen. Des te minder m.e.r.-jurisprudentie, des te beter, wat mij betreft.

Tot slot

M.e.r. is een fantastisch milieui-nformatie-instrument. Maar – zoals iedere machine – het behoeft af en toe onderhoud en bijstelling. M.e.r. staat en valt bij de mensen die het instrument gebruiken en bij het zichtbaar maken van het rendement van m.e.r. Ook al zijn sommige preventieve effecten van m.e.r. onzichtbaar. Ik wens iedereen die bij m.e.r. betrokken is heel veel succes en vooral plezier toe en graag tot ziens. Maar bij voorkeur niet binnen het kader van mijn nieuwe baan...

¹ Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State, 9 februari 2005, zaaknr. 200401688/1 (JM 2005/35 m.nt. Pieters) en 21 september 2005, zaaknr. 200501095/1 (JM 2005/103 m.nt. Pieters).

² Europese Hof van Justitie van de Europese Gemeenschap, 7 januari 2004, C-201/02, Delena Wells versus Secretary of State for Transport, Local Government and the Regions inzake de steengroeve van Conygar Quarry.